

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 27 August st. v.

Imposantă mai este linia de bătaie a presei maghiare. Toate manevrele din împărțire n'au putut scoate la iveală, ceea-ce sciu și ce pot trupele, atât de bine cum hârtia albă tipărită roșu a presei ire-dente române a scos la iveală vitejia presei maghiare. Ca la signal au fost toate în front. Toate au deschis un foc vehement, încât și lor li se va fi părut, că lumea o se se prăpădească.

Ei bine contra cui focul?

Noi ne-am făcut îndată la început seama cu pretinsa iredentă, contra căreia se luptă presa maghiară. Nu am aprobat iredenta, dar' n'am întârziat de a-i descoperi și adevărata origine. Am spus că originea este de a i-se căuta în scoala maghiară.

Presa maghiară se face a nu se de desaprobară noastră, sau dacă ia notiță despre ea, se încearcă a o suci așa cum ei îi vine la socoteală. Presa maghiară se face a nu se nici de originea presei ire-dente.

Precând presa maghiară manevrează astfel, nu poate ascunde, că ea caută un obiect de atac, care dacă nu-l are, pare că e dispusă a și-l crea și care dacă se înfățișează ori în ce formă, îi este bine venit.

Nu este dar' nici o mirare dacă o vedem acum desvoltând o vitejie, deamă de altă cauză mai bună, contra — morilor de vânt.

Ne vor excusa, atacații ca și ataca-torii, că întrebuițăm astfel de termini. Însă cine va fi în stare a ne contrădice cu temeiul, dacă va cumpeni contra cui se varșă focul pe toată linia presei maghiare?

Causa poporului român din statul unguresc, ori cât de amenințată este de asupritori, nu se apără cu lucruri, cari și după exteriorul lor, precum și după modul cum s'au comunicat, seamănă mai mult a glumă.

S'ar pute așadară ca cineva dintre Românii persecutați și trecuți în România, cunoscând caracterul cel fantastic al Maghiarilor, să-și fie permis o glumă, necă-lită, ce e drept cu scop de a proba și în chipul acesta „bărbăția“ maghiară.

Bine se fim înțelegi: reproducem mai cu seamă ceea-ce se dice. Și acest ce se dice își are probabilitatea în împregiurarea, că proclamațiunea presei „ire-dente“, care a dat foc presei maghiare, în mare parte — după cum aușim, — s'a expedit la persoane, cum am dice, oficioase, chiar și oficiale în statul unguresc, până când d. e. adevărații aderenți ai programului național român dela 1884, cu puține excepțiuni, au fost cruțați. Împregiurarea aceasta din urmă a și îndemnat pe mulți să creadă, că toată treaba cu „irredentismul“ este o machinațiune, care nu poate fi străină de sferile guvernului unguresc.

Nu admitem, încât pentru noi, nici aceasta. Avem cu mult mai bune păreri

despre guvernul unguresc, cu toate că, după câte se întâmplă sub oblăduirea lui, nu ne prinde mare mirare, că se află oameni, cari îl țin capabil și de apucături de aceste.

Urmează dar', că prea se eșofează presa maghiară, când în chor strigă: gen-darmi, miliție, procuror, temniță, furei etc. Chiar întemeiat fiind tipetul presei „ire-dente“, până când se prezintă așa cum ni s'a prezentat, lupta împotriva-i este lupta contra morilor de vânt.

Și cu toate aceste lupta se poate tot așa de puțin tăgădui ca și existența petecului de hârtie albă, tipărit cu caractere roșii.

Ce o produce? Petecul de hârtie albă tipărit cu caractere roșii?

De loc nu. Este conștiința cea rea, care zugrăvesce morile de vânt; conștiința cea rea pentru păcatele comise.

Și păcate de acele, cari sunt în stare a produce în presa maghiară conștiința rea, sunt destule.

„P. Ll.“ și „Budapester Tagblatt“ sunt cele dintâi între diarele maghiare, care au început a-și ușura conștiința mărturisindu-și în public păcatele. Cel dintâi se mărturisescă dicând, că justiția și administrațiunea se fie promptă și dreaptă, ca printr'insele să se poată câștiga încrederea poporului român. Cel de al doilea admonează pe solgăbirăii „avitici“, să nu creadă că după aceasta Românul ar fi proscris, sau cum dice Francezul: *hors la loi*.

Precum vedem, „P. Ll.“ organ foarte acreditat înaintea guvernului, îndrăsnesc a recunoaște, că față cu Românii nici administrațiunea nu e promptă nici justiția dreaptă. „Bp. Tgbtt“ recunoaște, că solgăbirăii „avitici“, ceea-ce este egal cu Maghiarii, sciu trata pe Români ca proscrisi, până când sunt siliți unii chiar și a se sinucide.

Cât de bucuroși am aplauda, dacă am vedea că diarelor numite le-ar succeda a contribui la promptitudinea și dreptatea administrațiunii și justiției în statul unguresc! Și mai bucuroși am aplauda, când am vedea presa maghiară întreagă adoptându-se în direcțiunea aceasta adevărat patriotică.

Promptitudinea și dreptatea în administrațiune și justiție ar fi cea mai sigură garanță contra celor mai serioase ire-dente. Atunci presa maghiară, care nu încetează de a expune și crea perplexități Maghiarilor, ar fi dispensată de a se teme de concetățenii de naționalitate nemaghiară, chiar și Români fiind, și ar înceta de a purta războiul necurmat în detrimentul tuturor căpi trăiesc pe pământul ocrotit sub coroana ungurească.

Loialitatea maghiară de nou probată. „Nemzet“ aduce în numărul său de ieri următoarea telegramă:

„Cluj, 6 Septembrie (Telegr. orig.): Proclamațiunea revoluționară a ire-dentei române a produs mare indignațiune în

cercurile tinerimii universitare din orașul nostru.

„Sub președința contelui Teleky s'a constituit un comitet în scopul ținerii unei adunări, în care au voit să arde sărbătorească apelul ire-dentei. Căpitanul de poliție Paul Deák însă a interzis cu tact energie adunarea, pentru-ca se nu provoace contrademonstrație din partea Românilor. I-a făcut atenți pe studenți ca se nu înăsprească și mai tare poziția prin demonstrații superflue. Adunarea avea să se țină astăzi după amiaza la trei oare înaintea casei de pușcat de pe promenadă. Făcându-se dispozițiile trebuincioase polițienesci pentru împrăsciarea adunării, tinerimea nici nu s'a adunat la locul destinat, ci s'a dus la Mănăstur pe terenul comitatului. În grădina bereriei celei mari de acolo au cetit după amiaza la 4 oare proclamațiunea între sgomote și indignațiune, au primit adresa ce e de a se așterne senatului universitar, prin care protestează în contra agității ire-dentei și se cere oprirea din biblioteca universitară a foilor române. După cântarea „Szozat“-ului cântând versuri patriotice, au venit îndărăt în oraș aducând urărilor lui Ludovic Kossuth, au mers în corpore ca să privească fotografia lui Kossuth ce este expusă pe piața principală.

„Toate s'au făcut în cea mai bună ordine, fără nici un exces. Poliția a luat măsuri ca să prevină ori și ce eventuale turburări de noapte.“

Cum dice numai „Pester Lloyd“ în articolul său despre manifestul „ire-dentist“?! „Solidaritatea Dinastiei cu națiunea ungurească, cea mai îmbucurătoare isbândă a unei politice urmate timp de mulți ani cu consecvență și cu energie patriotică, ea de sine se înțelege e un spin în ochii tuturor acelor, cari speculează la destrămarea monarhiei...“ *Helyes!*

Revistă politică.

Sibiu, 27 August st. v.

Opoziția din Ungaria se organizează. Am anunțat la timpul său, că partidul opozițional moderat din Ungaria-de-Sud a ținut în Timișoara o adunare numeroasă pentru a se organiza. Vorbind despre această adunare „Budapester Tagblatt“ își începe primul său articol de ași cu cuvintele: „Armistițiul s'a sfârșit. Prima pușcă-tură s'a dat. Opoziția a fost de astă dată aceea care a deschis lupta, a luat ofensiva și a biruit în prima luptă.“

Un număr mare de bărbați dintre cei mai însemnați din comitatele Timiș, Torontal și Caraș-Severin, prelungă toate represiunile luate de guvern s'au adunat la Timișoara pentru a se constitui în un partid opozițional bine organizat.

Un diar guvernamental din Budapesta îi numește pe participanți „dușmani ai statului.“ Ce se va dice despre noi, cesti-alți „păcătoși“, cari avem cu totul alte păreri despre idea de stat ungar, dacă despre Maghiari se susține că sunt dușmani ai statului?!

Ceea-ce i-a încuragiat și mai tare pe opoziționali din Ungaria-de-Sud să înceapă lupta în contra guvernului de ași, este nemulțumirea generală ce domnesce în populațiunea nemaghiară de sub coroana sf. Ștefan. Pentru-ca partidul să câștige teren s'a atins și cestiunea naționalităților, com-

bătând deosebiții vorbitori datina guvernului de a suspecta naționalitățile cu trădare.

S'a prezentat adunării și un proiect de statute, care a fost primit cu unanimitate.

Adunarea a decurs cu însuflețire mare. Acum dl Tisza va avea mult de gândit, deoarece-ce o acțiune opozițională atât de organizată încă nu s'a pornit de mult.

În vorbirea ținută de contele Albert Apponyi, acesta nu e în contra prelungirii duratei mandatului de deputat, însă numai sub condițiunea dacă se va reforma mai întâiu legea electorală, pentru-ca să se asigure libertatea la alegeri.

Primirii însuflețite a Polonilor din Cracovia și Leopold voiesc să-i dea cei din Pesta un caracter cu totul privat. Încă înainte de ce au pornit acesti oaspeți noi către Budapesta, guvernul a luat dispoziții ca să nu se vatăme susceptibilitățile Rusiei prin „oaspeții noi“. Le-a fost destul Maghiarilor cu entuziasmul cu care s'au primit oaspeții francezi. Oamenii mai serios cugetători ai Maghiarilor sunt buni-bucuroși, dacă foile franceze vor tăce ca și până acum și nu-i vor încărea pe Maghiari cu laude prea mari, ca nu cumva să audă „Neamțul“ despre frăția și prietnia ce s'a legat între dinșii și Francezii. Astfel era îngrijit deja de mai înainte ca diarele unguresci, nemțesce scrise, să observe tăcere, căci limba germană va aduce rele unguresce scrise pot să facă larmă și să scrie cum le place, deoarece-ce această limbă nu o pricepe nime afară de Maghiari.

Numai astfel ne explicăm și cazul mai nou, că „Pester Lloyd“ și „Budapester Tagblatt“ află de lucru înțeleptesc a nu reproduce telegrama dela Cluj ce o reproducem noi astăzi după „Nemzet“.

Întrevederea dela Kremsier se mai comentează numai decătră diarele rusesci. Cea mai mare parte dintre aceste diare sunt de părerea că întrevederea dela Kremsier e într-o adevăr îndreptată în contra Angliei. Se vorbește chiar despre o interpelațiune a puterilor aliata făcând Porții asupra misiunii lui Sir Drummond Wolff la Constantinopol. În toată comen-tarele ce se fac se vorbește și despre cestiunea afghană, care după întrevedere a ajuns a fi earăși mult discutată prin presa engleză și prin vorbirile ținute prin Anglia.

Lordul Churchill a ținut în Sheffield un discurs, în care a comunicat că lordul Dufferin și colonelul Ridgway au fost consultați în privința noilor linii de demarcare afgane propuse de Rusia. Amândoi au ținut, că linia nouă acordă emirului o poziție durabilă, cum și posesiunea liberă a strimtoarei Zulficarului, și că prin ele se satisfac pe deplin obligațiile Engliterei față cu emirul. Churchill crede prin urmare că se poate purcede neîntârziat la delimitare. Asemene nu este neîntemeiată și speranța că se pot face arangiamente cu Rusia, în scop de a da o oare-care stabilitate situației actuale din Asia centrală. Guvernul are o încredere deplină în emir.

Conflictul dintre Germania și Spania devine din ce în ce tot mai acut, demonstrațiile antigermane din Spania tot mai extinse. Nu e de a se judeca însă asprimea conflictului după astfel de demonstrațiuni. O telegramă din Madrid de dtdo 6 Septembrie n. spune, că guvernul spaniol l-a

avisat pe ambasadorul spaniol din Berlin să stea gata pentru-ca la primul avis ce i-se va da să-și ceară paspoartele. Dl de Bismarck se pare că nu s'a așteptat la această desvoltare a lucrurilor. Privirea celor din Berlin se pare însă, că e îndreptată, mai mult spre Paris decât spre Madrid. Francezii și ei observă o neutralitate mare față cu conflictul germano-spaniol. Impresiunea produsă în Franța prin acest conflict se pare că e de natură a le aduce Francezilor aminte de evenimentele dela 1870. Sunt oameni cari cred, că Bismarck are în vedere prin conflictul mai nou dorul de revanșă al Franciei. Cercurile oficiale observă îndeosebi cea mai mare rezervă.

Guvernul spaniol a luat măsuri energice pentru siguranța ambasadorului german din Madrid și pentru oprirea demonstrațiilor ulterioare.

Unele dintre țările franceze speră, că diplomației europene îi va succeda, a rezolva și acest conflict pe cale pacifică. Mai toate țările franceze îi admonează pe Francezi să se modereze. Guvernul din Paris încă a luat măsuri pentru apărarea palatelor ambasadei germane și spaniole din Paris. „République Française“ scrie, că diferendul germano-spaniol nu atinge în nici un chip interesele franceze. Opinia publică franceză și-a manifestat simpatiile ei pentru susceptibilitatea Spaniei, dar s'a abținut dela tot ce ar fi putut fi privit ca o încercare de a agrava conflictul internațional. Franța dorește împreună cu toată Europa rezolvarea grabnică și pacifică a conflictului.

Fostul prim-ministru spaniol a dat unui redactor al ziarului „la Ligue“: „Drepturile noastre asupra Carolinelor sunt necontestabile. Regele este pierdut, dacă primesce un arbitragiu. Nici un Spaniol nu-l va urma pe acest teren.“

Sunt și țări franceze, cari nu speră, că conflictul se va putea aplană pe cale pacifică. „Temps“ e de părere că pentru cazul unui război Germania s'a îngrijit și de aliați. Se crede că Italia va fi din Roma informațiuni că în porturile italiene se concentrează trupe numeroase, a căror destinațiune se ține în secret.

Astfel se confirmă asigurările de pace date în prima linie de cancelarul german.

Scolile confesionale din comitatul Albei-inferioare.

Blaj, 8 Septembrie n.

Ca pretutindene și în comitatul Albei-inferioare scolile noastre confesionale sunt primejduite din cauză că nu pot corespunde întru toate cerințelor legii. Comunele sunt sărace, locuitorii îngreunați cu dările către stat, organele publice nu dovedesc nici o bunăvoință față cu încasarea competențelor învățătorilor confesionali.

Astfel nu se poate satisface întru toate cerințelor legii, care cere edificii de școală pentru a căror zidire se cer deci de mii, apoi recuise de învățământ scumpe, salarii mari pentru învățători, unde numărul școlărilor e mai mare, legea cere instituirea alor doi învățători.

Deodată acestor cerințe mari ale legii, comunele bisericesti nu pot să satisfacă.

Neputința aceasta e bine venită pentru stat și pentru tendințele ce se arată întru prefacerea școalelor confesionale în școli comunale.

O astfel de tendință urmărește și dl inspector școlar din comitatul nostru.

În contra acestui plan s'a așternut comisiunii administrative din Aiud următoarea interpelațiune și propunere:

On. comisiune administrativă!

Având onoarea a fi prezent la ședința din 13 Maiu a. c. ținută de comisiunea administrativă, am ascultat cu atențiune până în sfârșit raportul dlui inspector școlar, care mai ales privitor la școalele confesionale era cu o îngrijire deosebită compus și din care cu durere am înțeles, că prelungea toată nisuița patriotică, deamă de recunoștință și de laudă a dlui inspector, totuși sunt școale confesionale cari în una sau alta privință nu corespund întru toate legii, din care cauză s'a simțit datoare comisiunea administrativă a-l ruga pe on. minister de culte și instrucțiune publică, ca să ordoneze autorităților școlare-confesionale îndreptarea lucrurilor.

On. com. administrativă!

Sunt recunoscător atât dlui inspector, cât și on. comisiunii administrative pentru patrioticul interes, pe care l-a dovedit îmbrățișând cu atâta căldură instrucțiunea publică; și eu din adâncul inimei doresc, ca nu numai școalele de stat, ci și cele confesionale atât în privința administrativă cât și instructivă să se ridice la nivelul cerut de lege.

Admit, că aici colea lipsesc simțul de a recunoaște scopul înalt al instrucțiunii publice, dar trebuie să recunosc că toate aceste grele împregiurări isvorec din sărăcia cea mare. Mai ales încât pentru comitatul Albei-inferioare trebuie să recunoaștem, că acolo mai ales clasa țăranilor este așa de săracă, încât nici prelungea periclitarea avutului capital nu poate corespunde cerințelor legii. Dacă luăm în considerare împregiurarea, că după regularizarea nouă a catastrului darea s'a mărit mai pe odată, cât a fost până acum, apoi cele 33% aruncate pe aceasta, darea destul de înaltă comitatensă, ș. a. apoi împregiurarea, că afară de aceste popa, primarul, notarul, învățătorul și moașa tot din punga țăranului se salarisează, dacă luăm în considerare că acum în urmă cu clădirea spitalului și a casarmei de honveți darea s'a mai sporit, și în fine dacă luăm în considerare că în anii de pe urmă recoltele au fost slabe, că vitele în lipsă de export au fost eftine și că executorii au făcut numai spese cu execuțiunea lor draconică, trebuie să ne mirăm că țăranii nu au ajuns cu totul la sapă de lemn. Între astfel de împregiurări nu numai ar fi o asprime a prețurilor dela popor îmbunătățirea școlii confesionale, ci cutez a dice, că e imposibil ca poporul să mai aducă vre-o jertfă pentru școală.

Există însă un izvor de venit, din care s'ar putea ajuta cu efect școalelor confesionale fără a îngreuna poporul mai departe. § 39 al articolului de lege XXXVIII din a. 1868 prescrie privitor la sporirea averii fundamentale a școalelor comunale între altele următoarele: „deoare-ce în tot locul unde segregarea pășunatului și comasarea se va face încă de aci încolo, pentru teritoriul comun e de a se computa dela fiecare relativ cel puțin 1/100 parte“.

§. 41 al sus amintitului articol de lege dispune: „venitul teritoriului destinat conform §-lui 39 pentru scopuri școlare se poate întrebuința pentru ajutorarea școlii sau a școalelor confesionale acolo unde nu există școale comunale.“

Deoarece însă în referadele de până acum ale dlui inspector de școale n'am auzit să se amintească nicăieri că s'ar fi împărțit vre-o școală confesională de favorul ce se prevede în dispozițiunile citate de mine ale legii, — propun:

Să se îndrumeze dl inspector de școale ca să aștearnă cel mult până la sfârșitul anului curent conspecte despre aceea: Că în cari comune s'ar fi executat segregarea și comasarea conform dispozițiilor legii citate de mine? Cât de mare e teritoriul segregat pentru promovarea fondului școlii comunale? Când și câte și cari școale confesionale s'au ajutat din aceste venituri? Cu ce sumă? Întru-cât până acum nu s'a făcut, din ce cauză nu? Care școale confesionale se vor ajuta pe viitor și cu cât?

În speranța că on. comisiune administrativă va lua în meritorie considerare această propunere a mea făcută în interesul instrucțiunii și al educațiunii, sunt al on. comisiunii administrative.

Blaj 4 Septembrie 1885

stimător

Ludovic Ciato,
membru al comisiunii.

Cronică.

Principele de coroană Rudolf mergând din Schönbrunn către Laxenburg în trăsura însoțit de adiutantul Wohlgemuth, s'au spărit caii și au răsturnat trăsura. Spre norocire Alteța Sa a scăpat cu câteva zgârieturi ușoare și deja a doua zi a putut să se ridice din nou.

Perchisițiunile domiciliare în urma ordinațiunii d-lui ministru de interne s'au început mai pe toată linia. Ca totdeauna agenții din Alba-Iulia trebuie să înceapă cu arestările. Din Alba-Iulia „Gazeta Transilvaniei“ primesc următoarele sciri: „Judele dela tribunal, Szentmiklosi, acompaniat de procurorul Henter cu un scriitor și cu asistent polițian, merg din casă în casă pe la protopopii și preoții români și pe la advocații români, făcând perchisițiuni domiciliare și căutând proclamația cu pricina. Ați-noapte fu ridicat Avram Stoica, paroh gr-cat. din Oarda-de-sus, prin gendarmii conduși de o comisiune judecătorească din locuința sa și ați, Duminecă, fu adus în Alba-Iulia între doi gendarmi, ca cel din urmă betyar și jefuitor. Și ce a fost cauza? Se căuta la dînsul nenorocita proclamație dela Ploesci și la el s'a aflat un exemplar dintr-însa. Bietul preot este acum arestat la tribunalul de aici.“

Ni se mai anunță apoi din Deva prin o scrisoare ce am primit astăzi că proclamațiunea

irredentei române a fost căutată și la dl Francis Hossu Longin.

*
Autorii proclamațiunii irredentei române. „Kölnische Zeitung“ publică o telegramă în care se spune că autorii proclamațiunii irredentei române nu sunt Români, ci Maghiari. Proclamațiunea s'a tipărit și împărțit decătră Maghiari cu intențiunea de a-i suspecă pe Români și pentru-ca dl Tisza se aibă motive de a-i lua pe Români la goană.

Pentru aceasta scire adusă de foaia germană, „Neues Pester Journal“ se mânia pe Germani și declară, că țările din Germania sunt propagatorii tuturor scirilor dușmănoase Maghiarilor.

*
Un nou călindar românesc apare în zilele aceste la „Institutul tipografic“, spre a umple un gol în literatura noastră calendaristică, care — vorbim de cea tipărită cu litere latine — încă tot nu e destul de populară, mai ales în privirea prețului cărții. Institutul nostru, având în vedere marea însemnatate a unui călindar pentru cultura poporului, s'a folosit de puterile sale intelectuale și materiale pentru editarea unui călindar, care se întruacească atât în cuprinsul său cât și în aparițiunea sa exterioră, precum și în privința prețului său, condițiunile unui adevărat călindar popular. „Călindarul poporului“ cuprinde un material bogat. Prelungă partea curat calendaristică găsim într-însul: o parte *informativă* (Regenții europeni cu genealogii, deslușiri detaliate despre Postă, Telegraf și Timbre); o parte *instructivă*. — Sfaturile părintelui Serafim, de Ioan Slavici, Sfaturi practice pentru cei cari au se vîndă și se cumpere — Sfaturi economice de D. Comșa; o parte *beletristică* (Trifon Hăbăucul de I. Pop Reteganul — Poesii de Eminescu, Vlahuță, Miron Pompiliu, Valeria Micle, T. Șerbănescu — Poesii populare, — Anecdote). La sfârșitul „Călindarului Poporului“ se află un conspect al Țărilor din Transilvania, Ungaria, Bucovina și România.

Toată materia aceasta tipărită frumos într-o cărtică de formatul Bibliotecii populare a „Tribunei“, împodobită cu o ilustrație nimerită din viața poporului românesc, costă numai 18 cr.

*
Banii lui Kossuth reînviați. Cetim în „Gazeta Transilvaniei“: Vinerea trecută se prezentă în biroul unei bănci de aici (Brașov) un ciangău de prin Săcele și îmbia spre vîndare vre-o dește bucați note Kossuthiane de câte 10, 5, 2 și 1 fl. Pe semne Ciangăul aude și el pe fiecare di trimbîndu-se tot despre „magyarvilág“, va fi auzit de bună seamă și de adunarea „imposantă“ a „kultur-egylet“-ului din Cluj și de telegrama ce i-s'a trimis lui Kossuth numindu-l „Guvernator al Ungariei“, și își va fi gândit: „hai la Brașov cu banii lui Kossuth, doar' voi căpăta baremi pe acestia ceva — acum Kossuth e mai mare, cei austriaci și așa nu ne arată pe la noi“. Dute, omule, acasă, dîsu-i-s'a, banii acestia nu plătesc o ceapă degerată de atunci, de când Kossuth hotărîse să deie jos pe împăratul de pe scaun. Dar' să te întorci la a doua venire, poate că atunci capeți ceva pe ei“. Ciangăul desamăgit pleostă urechile și plecă.

*
Carte de lectură macedo-română. Necesitatea de o carte de lectură, în dialectul Românilor din Macedonia, — dice „Orientul Român“ — era viu simțită în școalele din Peninsula-Balcică. Dl Tașcu Iliescu, profesor la școala română din Constantinopol, elevul distinsului și regretatului Dr. Obedenaru, ajutat de câțiva buni Români macedoneni din capitală, a dat la lumină de curînd o carte de lectură în dialectul din

Foia „Tribunei.“

Bunica

de Bojena Němcová,
tradusă din limba boemă
de Prof. Dr. Urban Iarník.
(Urmare.)

Toate cele bune vin de a treia oară. A treia era făptura mlădioasă, înaltă a miresei. Peștorul dase pentru ea un ban vechiu, dară mirele îndată turnă argintul și-o căpăta. Nevestele năvăliră în odaie, făcură cerc, pe mirele îl luară între ele și începură vesel să cânte: „Eată toate sînt isprăvite, eată toate sînt gata, colacii s'au și mâncat, mireasa e îmbonată“ etc. Mireasa era a nevestelor. Banii, ce a dat mirele pentru ea, nevestele îi cheltuiră a doua zi înainte de prînz, când s'au întrunit spre „așternerea patului“, la ce se înțelege earăși au fost multe cîntece și șăgi. Peștorul dîse, că „o nuntă cum se cade trebuie să țină opt zile“, și aceasta la fie-care nuntă sgomotoasă se și întempla așa de obicei. Împletirea cununilor înainte de nuntă, nunta, așternerea patului, un prînz pretinos la mireasa,

un al doilea la mirele, luarea cununiei — și așa încetul cu încetul îi veni rîndul mai fie-cărei zile din săptămână, până părechea tinăra isbuti să răsuflă, să poată dice: „Acuma eată-ne singuri“.

Cîteva săptămîni după nunta Kristlei dna Prošek căpăta o scrisoare din Italia dela cameriera, în care îi scriea, că contesa Hortensia o s'își serbeze nunta cu tînărul zugraf, dascălul ei de mai nainte, că e toată fericită, că earăși înfloresce ca trandafirul și că dna principeasă e plină de bucurie despre ea.

Bunica, aflînd vestea această îmbucurătoare, bătî din cap, dîcînd: „Laudă lui D-șeu, toate au eșit bine!“

* * *

Nu e scopul lucrării acesteia să descriu viața tinerimii, care trăia în giurul bunice, nici nu vreau să-l obosesc pe cetitor ducîndu-l dela pădurărie la moară și earăși îndărăt prin vâlcea, în care totdeauna domnia aceeași vieață. Cei tineri cresceau și se făceau mari; câțiva rămăseră acasă, se măritară, se însurară și cei mai bătrîni le făcură loc, așa cum pe stejar frunza cea bătrîna cade, când cea tinăra încolțesce. Câțiva părăsiră vâlcea pacinică, căutându-și norocul

aiurea, ca nîse se mîințe suflate de vînt, duse departe de apă, ca să-și lase rădăcinuțele pe alte livezi și pe alte țermuri.

Bunica nu părăsi vâlcea, unde a aflat a doua casă. Se uita cu minte liniștită, cum toate în giurul ei cresc și înfloresc, se bucura de bucuria deaproapelui, mîngăia pe cei mîhniți, ajuta ori pe cine putea să ajute, și când nepoții o părăsiră unul după altul, sburînd ca nîse rîndu-nici de sub streșină, — ea se uita după ei cu un ochiu lăcrămător, mîngăindu-se: „Doar' va da D-șeu, să ne vedem earăși!“ Se și vedeau. An pe an veniau earăși pe acasă și atunci bătrîna bunică cu ochii strălucitori se uita, când fîcării tineri desfășurau înaintea ei icoanele lumii, se unia cu planurile lor zugrăvite cu o minte ardeătoare, ierta greșelile tineretelor, pe care nu le ascundeau de ea; ei însă, cu toate că totdeauna nu le țineau, totuși buni bucuroși ascultau sfaturile ei, cîsteau vorba bunice și năravurile ei. Fetele mari incredințau bunice tainele lor, visurile lor cele tainice și suspinele sciind, că găsesc îngăduință și o vorbă călduroasă. Așa și Mărioara morarului își căută adăpost la bunica, când dl taică o opria să iubească o calfă săracă, dar' băiat curățel. Bunica sciî se-și pună dlui taică

„capul în toporiștea cea adevărată“, cum însuși dîcea. Și când după ani fata lui era fericită și meseria înfloria sub conducerea unui ginere harnic și străduitor, care îl respecta și iubea pe taica, dîcea totdeauna: „Bunica avea dreptate: după sărac umblă D-șeu cu punguța!“ Pe copiii tinerelor neveste bunica îi iubea ca cum i-ar fi nepoții ei; doar' nici nu-i dîceau altfel decât bunico. Așa și dna principeasă, când doi ani după nunta Kristlei se întoarse la moșie, porunci îndată să se cheme bunica la ea, arătându-i plîngînd un băiețel frumos, o aducere aminte dela contesa, care după un an al căsătoriei sale muri, lăsînd bărbatului mîhnit și principesei copilașul acesta. Bunica luîndu-l pe brațe, stropi cu lacrimi învîlțitura de mătășă; își aduse aminte de tinerica, buna, frumoasa lui mamă. Punîndu-l apoi în brațele principesei, dîse cu glasul său blînd: „Să nu plîngem, să-i dorim cerul; lumea nu era pentru ea, de aceea D-șeu o luă de pe ea. Pe acela D-șeu îl iubesc deosebi, pe care îl ia la sine, când e cel mai fericit. Și milostiva doamnă nu e părăsită cu totul.“

(Va urma.)

uşova (Macedonia). Lucrarea sa este meritorie în faptul că umple una din lacunele cele mai simţite în învăţământul primar din Peninsula.

*

Poetul Eminescu. „România Liberă“ află că poetul Eminescu, care suferă de un picior, se află la Balta-Liman, aproape de Odesa, preste câteva zile, se va întoarce deplin sănătos.

Cestiunea proselitismului polonez.

(Urmare.)

„Comuna gr.-cat. din Szczawnik în districtul Sandek din Galiția petiționă la consistorul ort.-or. de aici cu scrisoarea din 16 Iuliu 1870 spre a fi primită. Cu emisul dela 28 August (9 Sept.) 1870 Nr. 3970 'i-se indegetă însă, că chiar în casul, dacă la trecerea dela biserica unită la cea orientală s'ar conforma în totul legii interconfesionale, nu 'i-s'ar pute trimite un paroch din Bucovina pe spesele fondului religionar gr.-or.

„Comunitatea gr.-cat. din Hlinicki în districtul Zbaracz din Galiția petiționă prin parochul gr.-or. din Lemberg în 13/12 1881 pentru primirea în comunitatea bisericească ortodoxă și pentru trimiterea unui paroch orient. Fără a o considera am găsit de bine de a trimite petițiunea ei cu nota noastră din 5/17 Ianuariu 1882 Nr. 5072 c. r. locuitoriei din Lemberg.

„Pe când autoritatea preoțească și organele preoțești ale bisericii ort.-orient. din Bucovina se silesc de a căuta cu îngrijire și loialitate referențele interconfesionale în spiritul amoarei evanghelice și conform legilor fundamentale existente interconfesionale și mai ales de se poartă plin de considerațiune către comunitățile religioase rom. și gr.-cat. și n'ar lăsa să se ivească contrastele cele regretabile mai mult politice decât bisericesci între Roma și Constantinopole, cari spre dauna creștinătății au cauzat despărțirea cea mare a bisericii, se aruncă în public din tabăra ceealaltă contra bisericii ort.-orientale și organelor ei invective batjocuri, blăstămuri etc. cari sunt atât de numeroase și aprige, încât s'ar cugeta, că în Galiția se află un arsenal mare confesional, în care se fac felurite arme, spre a întreprinde o cruciată întreagă contra bisericii ort.-orient. din Bucovina.

„Unele din acele multe date, cari dau ansă la o arie de tristă privire a lucrurilor, sunt următoarele:

„În circularul adresat decanatelor din Galiția și Bucovina ad Nr. 35 ex. 1874, care e publicat și în foaia ruteană „Slovo“ din 4/16 Februarie 1874 și în care se dau povețe decătră metropolitul de acum gr.-cat. Silvestru Șembratovicz ca administrator de atunci al metropoliei preoțimii în referențele lor cu biserica ort.-orient., nu se numesc aceste biserice ortodoxă altfel decât „Raskol“, „Șisma“ și aderenții acestei biserici ca „Raskolniki“ și „Șismatiki.“

„Încurajat prin astfel de atacuri preoțești superioare către biserica ortodoxă și prin o provocare ușor de pricepută la luptă contra acesteia, ținuse parochul gr.-cat. din Podzahajec (în Galiția) Dudikiewicz Duminecă în 12/24 Februarie 1884 în biserica parochială de acolo o filipică contra bisericii ortodoxe, în care gândia de a irita și a înflăcăra cu siguranță pe parochienii sei contra bisericii ortodoxe prin aceea, că obiecta cu toată apărarea, că „în credința aceasta (ortodoxă) își are locuința sa însuși dracul (ibo ve toy viri sedet sam diavol), o expresiune, care excită la ascultători atâta mânie, încât îl întrerupseră ei, întrebându-l: „se poate asta, ca în credința ortodoxă să-și aibă locuința dracul?“ de ce dară ăce preotul la eșirea cea mare: „să pomenească de voi și de toți creștinii ortodoci Dădu?“ (Mo-jete li to biti, scio bi vo pravoslavnoi viri diavol bil? i ciomu roascenec pri velicom vehod cajet: vas i vsich pravoslavnech christiani.“)

„În foaia ruteană edată în Lemberg „Prolom“ Nr. 68 din 3/15 Septemvrie 1883 e o corespondență din Zlaczow (în Galiția), în care se descrie o sârbătoare bisericească, ce s'a arangiat în luna lui August 1883 în biserica gr.-cat. din Iassihowce (Galiția) din ansa jubileului preoțesc al parochului Kurmanowicz și la care participară preoții, familii aristocrate și parochienii în număr foarte mare. La ocasiunea aceasta ținuse preotul Harlampowicz o predică festivă, în care descrie religia greacă ca rea și falsă (nașii batki prohreshili teashco, tac eac dali obmanutirea Grecam, prinavși ot nech viru zliuiu i falsiviuu). Tot acest preot ăce mai departe: „Chisma, to dveri do pecla, horsiaia ot viri mohametsanscoi, i cojdei doljen pereiti radși na turca, cim priniati pravos-

lavie.“ (Șisma, această poartă a iadului, e mai rea decât religia mohamedană și fiecare să devină mai de grabă ture decât să primească ortodoxia.)

„Asemene apărî în aceeași foaie ruteană din 25 Ianuarie 1884 o corespondență din Câmpulung (în Bucovina) intitulată: „Otnoșenia is Bucovine“ (Sciri din Bucovina), al cărei autor M. N. T. pare să fie parochul unit de acolo. În această corespondență se află expresiuni deosebite și desprețuitoare contra bisericii ortodoxe, preoților și chiar contra tuturor credincioșilor, cu tendință de a da o aparență caraghioasă bisericii ort.-orientale acestei țeri în instituțiunile sale cum și credincioșilor ei.

„Dacă se fac atacuri și insulte bisericii gr.-or. recunoscute legal în stat și credincioșilor sei și ceremonielor religioase, cari sunt astfel că dau cauza de urmărire *ex officio* pentru c. r. procuror decătră organele confesiunii catolice atunci se poate explica procedura aceasta necreștinească și fără de iubire parte prin zelul cel pasionat pentru interesele proprii confesiuni, parte și prin dușmănia contra alteia confesiuni, deși îi aceasta creștinească cu desăvîrșire. Neexplicabil e însă cu totul, public și chiar periculos pentru situația bisericii ort.-orientale, dacă însuși procurorul c. r. ca păzitorul legilor și ocrotitorul contra atacurilor nelegale în ședința publică a tribunalului înaintea unui auditor foarte mare și chiar în prezența parochului gr.-or. din Lemberg în acuzarea sa publicată în 10 Maiu 1882 tratează cu dispreț pe biserica ort.-orientală în deobsce și mai ales pe cea din Bucovina, întrebunțând atunci adesea numirile: „apostasia, șisma, biserica șismatică.“ Tratarea aceasta a unei comunități religioase recunoscută de stat decătră un funcționar al procuroriei avea de urmare, că advocații și fiesce-care persoană din tabăra polonă națională, ce era interogată, se întrecea în hulirea credinței ortodoxe creștinesci.

„Cât de mare e însă dușmănia fanatică confesională contra preoților și credincioșilor bisericii ortodoxă-orientală la organele confesiunii rom. și gr.-cat. chiar în reședința Galiției, ne dovedesc în destul procedurile în penitențiarul femeiesc St. Magdalena, unde se află în dețințiune câtră 20 pedepsite și din Bucovina. Nu-i destul, că călugărițele de acolo hulesc religia ortodoxă-orientală și trag pe pedepsitele ort.-or. la ritual rom. și gr.-cat. punând fel de fel de pedice parochului ort.-or. la ținerea învățături religioase și săvîrșirea funcțiunilor religioase, nu întrelasă nici parochul gr.-cat. Baczynski, decanul capitului metropolitan de acolo, vre-o ocaziune, de a deosebi biserica ortodoxă înaintea tuturor pedepsitelor și în prezența orientalilor cu cuvinte, ce-i dictează fanatismul și dușmănia de a insulta aderenții acestei biserici. Spre ilustrarea și spre dovadă a tuturor, ce se petrece în penitențiarul acesta, ce stă sub paza procurorului c. r., și așa ădis sub ochii autorității supreme preoțești, al cărei membru e decanul Baczynski, contra religiei ortod.-orientale și credincioșilor ei și învățătorilor, urmează în anexă /. două acte oficiale, adevă o copie a unui raport adresat către procurorul c. r. dintr'a 18/30 Septemvrie 1883 nr. 49; în care parochul gr.-or. Dionisiu Mitrofanovici roagă după scut și apărare, apoi o copie a unui raport trimis către consistorul metropolitan dintr'a 18/30 Septemvrie 1883 nr. 50, în care același paroch aduce la cunoștință autorității sale stările cele întristătoare.

„Consistorul gr.-or. metropolitan așteaptă, că aceste plângeri vor fi audite, însă șicanele arătate se prourmară, și declarând parochul Mitrofanovici de a nu mai pute funcționa mai de parte în Lemberg între astfel de circumstări, fu consistorul metropolitan necesitat, de a-i oferi alt post în Bucovina și a încredința parochia gr.-or. din Lemberg pe mai departe parochului militar gr.-or. de acolo Nicolau Dimitrievici.

„Dacă faptele aceste induse, din cari fiecare mai mult însă în legătură dovedesc, ce opinii și intenții se cultivă în tabăra rom. și gr.-cat. din Galiția contra bisericii ortodoxe-orient. a Bucovinei, e de a să crede, că aici nu-i vorbă de încercări și agresiuni singuratic, ci că se află biserica ort.-orient. față cu un plan de conversiune premeditat și bine ales, dacă se ia în considerare ținerea și arangierea șematismului metropoliei rom.-cat. din Lemberg.

„În manualul acesta oficial pentru anul 1885 sunt însemnate pe pagina 125—136 decanatele cele două rom.-cat. din Cernăuți și Su-

ceava cu acele 25 de stațiuni parochiale, parochii și capelanii. La fiesce-care stație sunt induse toate comunele cercului, tot una ori de locuiesc în ele vre-o familie sau că-i nimenea de ritual rom.-cat., ca aparținătoare respectivului district bisericesc. Deja împregiurarea aceasta îndegetă, că mrejele confesionale de pesce a le sf. Petru din Lemberg sunt lățite preste toate comunele Bucovinei, și ideea aceasta se confirmă și prin aceea mai mult, că la fiecare comună trasă în districtul respectiv parochial sunt induși nu numai locuitorii catolici rom. ci și numărul de suflete a le „acatolicilor“, a șismaticilor și a Jidanilor. Așa de exemplu la cercul parochial „Cotimani“ cu 25 de comune incorporate se cetece: „*Numerus animarum Catholicorum 2305, Aatholicorum 70, Schismaticorum 38,600, Judeorum 3100*“. Simnificător este, că se atribue într'o publicație oficială, confesiunilor existente în stat nu numiri, ce le compete după lege, ci numiri desprețuitoare, cari se usează numai de inimizii lor. Așa acatolici, șismatici, Jidani. Nu ne lăsăm în desbateri asupra convențiilor interconfesionale, dacă și sunt ele prescrise după lege în comunicația publică. Altceva este, ce ne preocupă mai mult la frunzărirea șematismului, împregiurarea adevă, de ce nu e indusă în el și numărul sufletelor credincioșilor gr.-cat. din acele comune? Și dacă ar fi aceasta, ar ave totuși aparența, că numita autoritate preoțească purcede la arangierea șematismului din ideea unui fel de numărări populare, după-ce însă nu îi aceasta, ci sunt pusă față cu numărul sufletelor de confesiunea rom.-cat. cifrele sumare a „acatolicilor, șismaticilor și Jidanilor“, face pe cetitorul impresiunea, că aci s'au îndegetat numai acele cifre ale sufletelor, cari au a forma materialul pentru convertire a misiunii rom.-cat. în Bucovina.

(Va urma.)

Teoria lui Rösler.

Studii asupra stăruinței Românilor în Dacia-Traiană de **A. D. Xenopol.**

Dare de seamă critică.

(Urmare.)

Această scire, deși dintr'un timp mai târziu, ne înfățișează starea lucrului într'un chip foarte verisimil. Era atunci un timp de grozăvie pentru poporul roman din orient, care lipsit de apărare din partea împărăției, fu silit a căuta scăpare unde o afla. Împrăștiat în diferite părți s'au supus stăpânirii barbare, elementul roman pierde astfel Peninsula-Balcanică, însemnătatea sa politică pentru imperul Romaniei, unde de acum înainte începe a predomini elemetul grec, preponderant în părțile meridionale ce remaseră imperului.

Odată cu invasiunea slavă, care cuprinse tocmăi țărele romanice ale peninsulei, imperul roman oriental pierde caracterul seu cu deosebire romanice până acum, păstrând numai numele de „Romania“. Sub Phoca limba latină înceată de a mai fi limba oficială a imperului, fiind înlocuită cu cea grecească. Fiind părțile de meadă-noapte ale Peninsulei-Balcanice ocupate de Slavi, limba latină nu mai avea puterea de existență în imperul bizantin, după-ce aceste țeri romanice deveniră pierdute pentru imper. Această nefericită epocă pentru Orientul roman este cea mai marcată delimitațiune între istoria romană de o parte și cea română și greco-bizantină pe altă parte.

Pentru cestiunea noastră e foarte remarcabil că această schimbare se petrece tocmăi pe timpul invasiunii slave. Noi vedem de aici că însemnătatea politică a elementului roman în imperul bizantin atirna foarte mult dela țările ocupate acum de Slavi, care țeri le aflăm înainte de invasiunea slavă ca fiind cu deosebire romanice. Aici romanismul câștigase în decursul dominațiunii romane o intensitate foarte mare, pe când în părțile meridionale prepondera elenismul. Aici, lângă Dunăre și Sava, în unitate teritorială cu Italia și cu Dacia-Traiană, este și patria primitivă a Macedo-Românilor, împinși prin invasiunea slavă spre meadă-și.

Însemnătatea elementului roman în Peninsula-Balcanică și decăderea lui din urmă cere a fi studiată încă mai de aproape. Cele cunoscute până acum sunt însă de ajuns pentru a cunoaște că lățirea acestuia era aici în timpurile dintăiu ale evului-mediu cu mult mai intensivă, decât putea ca să fie în Dacia-Traiană pe timpul năvălirilor. Acest element roman al țărilor balcanice este fără îndoială identic cu cel român, și astfel istoria noastră se petrece la început mai ales în Peninsula-Balcanică, de unde ea și purcede mai întâiu prin cucerirea romană a țărilor traco-ilirice și romanisarea acestora. Ar fi

¹⁾ Acest nume, la scriitorii bizantini „Romania“, îl păstrează imperul bizantin până la sfârșit. Sub Turci el s'a schimbat în „Rumelia“.

foarte greșit a renunța la această istorie și a ne mărgini trecutul numai la Dacia-Traiană, unde se pare că îl vom căuta pentru acel timp în zadar, spre al cunoaște și înțelege.

Cu cât studiăm lucrul mai mult, cu atâta ne și încredințăm mai mult că partea cea mai mare și istoric mai însemnată a elementului român se afla dintăiu în Peninsula-Balcanică, mai ales părțile de meadă-noapte. În ce mod s'a împuținat el aici, crescând în Dacia-Traiană, aceasta este întrebarea la care mai avem să răspundem. (Va urma.)

Varietați.

(Remediu în contra turbării.) Doctorul Pasteur, care petrece acum la Arbois, va începe cu remediuul seu în contra turbării îndată după sosirea sa la Paris. Remediuul se va aplica mai întâiu la animale. După cum se anunță acest remediu e sigur. Înainte de plecarea sa la Arbois, Pasteur a aplicat acest remediu la un copil pe care 'l-a fost mușcat un câne turbat. Copilul nu a turbat.

(Curs de înotat.) Cetim în „Telegraful“: În Constanța s'a constituit un comitet, compus din dl prefect Culoğlu ca președinte, din căpitanul vasului englez de război și 4 comercianți din localitate, pentru organizarea unei întreceri de înotat pe mare. S'au fixat 4 premii pentru parcursul prin a 100—600 metri și al 5-lea premiu pentru copii. Premiul întâiu a fost luat de un marinar al vasului englez, ear' cel din urmă premiu se compunea dintr'un purcel, o rață și o găscă, cărora li s'au dat drumul în mare și au fost prinși cu mare iuțeală de înotători.

Toată elita din Constanța a asistat la aceasta petrecere, care a fost înveselită de musica roșiorilor.

Bibliografie.

„Familia“. Foaia duminecală. Oradea-mare, 25 August 1885 st. v. Anul XXI. Cuprinsul n-rului 34: De mult. . . . (poesie). — În fața vieții (urmare). — Când încet. . . . (poesie). — Frica de bucurie (urmare). — Glume și nu prea. Despre femei. — Doine din Ardeal. — Salon.

* * *

„Biserica și școala“. Foaia bisericească, școlastică, literară și economică. Iese odată în săptămână: Dumineca. Arad, 25 August 1885 st. v. Anul IX. Cuprinsul n-rului 34: La începutul anului școlastic 1885/6. — Epistole dela țeară II. — A XV adunare generală a reuniunii învățătorilor români din diecesa Caransebeșului. — Evangelia lui Ioan (urmare). — Diverse. — Concurse.

* * *

„Ortodoxul“. Foaia duminecală. București, 25 August 1885. Cuprinsul n-rului 33: Învățământul bisericesc. — Evangelia lui Ioan. — Sfântul sinod (urmare). — Diverse.

* * *

„A treia carte de aritmetică“ pentru școalele populare române, Anul al 5-lea și al 6-lea de școală. De V. Gr. Borgovan. Gherla, tipografia diecesană 1885.

* * *

„Despre contractul social sau principie de dreptul politic“, de Ioan Iacob Rousseau tradus de Dr. Gheorghe Popa. Timișoara, tipografia diecesană 1885.

* * *

„Carte de lectură macedo-română sub dialectul dela Crușova“ de T. Iliescu. București, tipo-litografia Dor. P. Cucu 1885.

Posta ultimă.

Budapesta, 7 Septemvrie n. Oaspeții poloni au vizitat ađi în corpore expoziția, unde au fost salutați de contele Zichy. Primarul Cracoviei a mulțumit în limba polonă.

Madrid, 7 Septemvrie n. Generalul Martinez Campos merge la Philipine.

Madrid, 7 Septemvrie n. Guvernul persistă prelungă evacuarea numai decât a insulei Yap. Negotăriile cu Germania s'au început.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

Sciri economice.

Cultura sorgului în Rusia. Sudul Rusiei, care până acum a fost depositul pentru grânele întregului imper 'și-a pierdut, mulțumită unor împregiurări nenorocite, caracterul său particular. În loc de belșug, în loc de nunțile nestimate a bucatelor, ce umpleau magazinele porturilor noastre în loc de câmpurile imense, unde lanurile de grâu și secară se perdeau la orizont, avem eată al patrulea an un tablou desolator, unde seceta, insectele vătămătoare, șoarecii de câmp și alte nenorociri au transformat aceasta peste a Rusiei dintr'un raiu într'o țeară steapă și plină de desolațiune. Starea țeranului din sudul Rusiei a devenit nesuferită, agricultura nu i mai dă necesarul pentru a pute trăi și sate întregi iau lumea în cap, părăsind mormintele strămoșilor și căminele lor.

Rusia sudică, care încă deunăci ducea prisosul său pe piețele străine, ear' acum a ajuns de a nu mai avea necesarul pentru hrana populației sale. Sub scutul lui Zemstvo și mai cu seamă din inițiativa proprie a populației nevoioase au renăscut acum pe ici pe colea diferite ramuri pierdute ale industriei casnice, a meseriilor stătesci și mână în mână cu ele în raionul propriu al agriculturii vedem introducându-se nise ramuri gospodăriei până acum neexistente ca cultura tutunului, vinicultura, cultura porumbului, sfeclei și a sorgului etc.

Printre aceste din urmă sorgo începe a juca rolul principal. Inițiativa răspândirii culturii de sorgo se datorează departamentului de agricultură, care în Rusia face parte din ministerul domeniilor statului. Încercarea a fost făcută acum doi-trei ani. Au fost, ce e drept, și înainte nise încercări isolate, făcute pe o scară înfim de mică, dar' introducerea serioasă a culturii de sorgo s'a făcut numai în anul 1882. Încercările s'au făcut înainte de toate în guvernamentul Herzon, unde câți-va din proprietari mari luă hotărârea de a încerca norocul. Semănăturile de sorgo au probat, că nu sleiesc deloc forțele pământului, s'a semănat din altă parte sorgo pe nise pământuri, care nu s'au odihnit în decurs

de 19 ani, și cu toate acestea, recolta a fost abundanță.

Agricultorii dela nordul Americii au început cultura acestei plante chineze cu mare asiduitate și adă este aproape sigur, dice comitele Novitz, că plantatorii dela sud vor încerca o învingere și mai periculoasă pentru dinșii, decât a fost aceea dela Richmond.

În guvernamentul Ekaterinoslav recolta tulpinelor de sorgo, despărțite de foi și semănță, pentru o singură desecatină a fost de o mie de puduri. Din această cantitate se extrage 350 puduri de suc având tăria de 12° după barometrul Bomē, ear' fiind supus unei călduri de 45° se scoate 100 puduri de spirt. În guvernamentul Poltava, la moșia principelui Repnine, în anul 1883 s'au cules dintr'o singură desecatină preste 2.400 de puduri de sorgo curățit. Încercările făcute decâtă agricultorii de prin satele limitrofe cu Ocicoff, la Varvarovca și aiurea au dat următorul rezultat: un stângen (sagen) pătrat de pământ poate da 36 livre de tulpine curățite de sorgo, o desecatină dă 2.160 puduri. Un pod de tulpine de această plantă dă 6 livre de melas, grosimea căruia e ca aceea a mierei topite. Așa că după această calculă dintr'o desecatină se poate culege cel puțin 324 puduri de melas.

Cultura acestei plante, precum am dis, se face pe o scară foarte întinsă în America. La usinele din Rio-Grande, New-Lerzi și Trenton anual se produce preste 30.000 puduri de zahăr și 8.000.000 puduri de sirop de sorgo.

„Telegraphul“.

Bursa din Galați. Cota oficială pe ziua de 26 August 1885. Mărfuri:

Sac. St-Helene 1700 hectolitru gr. 58¹/₂ lib. hectolitru lei 8.60 șlep.

Secară St-Helene 8000 hectolitru gr. 56¹/₂ lib. hectolitru lei 8.05 mag.

Secară 2600 hectolitru gr. 55¹/₂ lib. hectolitru lei 7.60 șlep.

Cincuan. 7500 hectolitru gr. 61—62¹/₂ lib. hectolitru lei 8.10 mag.

Păpușoiu 900 hectolitru gr. 59¹/₂ lib. hectolitru lei 7.45 șlep.

Orđ 1300 hectolitru gr. 44¹/₂ lib. hectolitru lei 4.50 mag.

La 1 Septembrie st. n., s'au deschis granițele Germaniei pentru importul de râmători din Ungaria. Cumpărări numeroase s'au făcut la Steinbruch și ieri s'au expediat preste 150 vagoane cu râmători în Germania. Prețurile râmătorilor s'au urcat foarte mult.

Piața din Sighișoara, 7 Sept. Grâu curat hectolitru fl. 5.— până fl. 5.80; grâu mestecat fl. 3.60 până fl. 4.—; secăra fl. 2.80 până fl. 3.20; ovășul fl. 1.80 până fl. 2.20; cucuruzul fl. 4.—; fasolea fl. —; crumpenele fl. 1.50; mazerea chilo 22 cr.; linte 22 cr.; mălaiul 12 cr.; lumini de sêu chilo 58 cr.; săpunul 32 cr.; sêu brut 30 cr., sêu de vită fl. 1.—; unsore de porc 70 cr.; carnea de vită 40 cr.

Târgul de râmători în Steinbruch. În 7 Septembrie n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 45 cr. până 46— cr. unguresci grei, tineri 48.— cr. până 48¹/₂ cr., de mijloc 48¹/₂ cr. până 49.— cr., ușori 49.— cr. până — cr.; marfă țerănească, grea 45.— cr. până 46.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., românesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbesci grei 47.— cr. până — cr., transito de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% compenți la gară.

Cursul pieței din Sibiu.

din 8 Septembrie st. n. 1885.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.80	vënd.	8.85
Lire turcesci		11.10		11.15
Imperiali		10.10		10.15
Ruble rusești		1.22		1.20

Bursa de București.

Cota oficială dela 7 Septembrie st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	43 ¹ / ₂	vënd.	93.—
Rur. conv. (6%)		—		—
Act. de asig. Dacia-Rom.		277 ¹ / ₂		—
Banca națională a României		1230.—		—
Impr. oraș. București		30.—		31.—
Credit mob. rom.		—		—
Act. de asig. Națională		226 ¹ / ₂		—
Scrișuri financiare urbane (5%)		—		89 ¹ / ₄
Societ. const.		172.—		230.—
Schimă 4 luni		—		34.—
Aur		—		10.80

Bursa de Budapesta

din 7 Septembrie st. n. 1885.

Renta de aur ung.	6%	—
" " hârtie	4%	—
" " hârtie	5%	—
Împrumut câilor ferate ung.		147.
Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.		98.25
Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.		124.—
Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.		109.25
Bonuri rurale ung.		102.50
" " cu cl. de sortare		101.50
" " bănațene-timșene		101.75
" " cu cl. de sortare		101.25
" " transilvane		101.50
" " croato-slavone		102.—
Despăgubire pentru dija ung. de vin		98.—
Împrumut cu premiu ung.		119.—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin		122.75
Renta de hârtie austriacă		82.85
" " argint austriacă		83.40
" " aur austriacă		109.25
Losurile austr. din 1860		139.—
Acțiunile băncii austro-ungare		897.—
" " de credit ung.		286.25
" " " austr.		285.50
Argintul		—
Scrișuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“		101.—
Galbeni împărătesci		5.86
Napoleon-d'ori		9.89
Mărci 100 imp. germane		61.20
Londra 10 Livres sterline		124.90

Bursa de Viena

din 7 Septembrie st. n. 1885.

Rentă de aur ung.	6%	—
" " hârtie	4%	—
" " hârtie	5%	—
Împrumut câilor ferate ung.		148.50
Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.		98.20
Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.		124.—
Amortisarea datoriei câilor ferate de ost ung.		109.25
Bonuri rurale ung.		103.—
" " cu cl. de sortare		102.—
" " bănațene-timșene		103.—
" " cu cl. de sortare		101.50
" " transilvane		101.50
" " croato-slavone		102.—
Despăgubire pentru dija ung. de vin		97.75
Împrumut cu premiu ung.		118.50
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin		123.50
Rentă de hârtie austriacă		82.85
" " argint austriacă		83.40
Rentă de aur austriacă		109.60
Losuri austr. din 1860		139.25
Acțiunile băncii austro-ungare		869.—
" " " austr.		287.—
" " de credit ung.		286.10
Argintul		—
Galbeni împărătesci		5.87
Napoleon-d'ori		9.92 ¹ / ₂
Mărci 100 imp. germane		61.25
Londra 10 Livres sterline		124.60

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa mică—Sibiin					
	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de porșoane		Tren de porșoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren accelerat	Tren de porșoane	Tren omnibus		Tren de porșoane	Tren omnibus	Tren de porșoane	Tren accelerat		Copșa mică	—	—	3.02	1.11	
Viena	—	7.15	—	—	Bucuresci	—	5.—	7.45	—	Viena	7.15	11.—	—	Teiuș	12.39	11.09	3.56	5.20	Șeica mare	—	—	—	3.30	1.32	
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	Predeal	—	9.47	12.50	—	Budapesta	1.45	8.05	8.—	Alba-Iulia	1.10	11.56	4.27	5.57	Loamneș	—	—	—	3.47	2.01	
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26	Timiș	—	10.11	1.40	—	Szolnok	4.02	11.02	12.—	Vințul de jos	—	12.20	4.53	—	Ocna	—	—	—	4.09	2.24	
P. Ladány	2.25	5.28	8.27	11.40	Brașov	{	—	10.44	2.27	Arad	{	7.53	3.37	5.55	Șibot	—	12.25	5.19	Sibiin	—	—	—	4.26	2.44	
Oradea-mare	{	5.33	6.46	—	1.28	{	6.22	10.51	2.55	{	—	4.—	6.05	Orăștia	—	1.19	5.41	—	Sibiin—Copșa mică						
Várad-Velencze	—	—	9.37	1.52	Feldioara	{	7.01	11.18	3.38	Glogovaț	—	4.13	6.19	Simeria (Piski)	—	1.48	6.08	—	Sibiin	—	—	—	10.25	11.47	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.45	2.—	Apatia	{	7.33	11.36	4.17	Gyorok	—	4.38	6.46	Deva	—	2.35	6.39	—	Ocna	—	—	—	10.46	12.05	
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	Ágostonfalva	{	8.01	11.51	4.47	Pauliș	—	4.51	7.—	Branicica	—	3.04	7.04	—	Loamneș	—	—	—	11.09	12.29	
Rév	—	7.42	11.36	3.18	Homorod	{	8.45	12.23	5.42	Radna-Lipova	—	5.10	7.23	Iliia	—	3.36	7.29	—	Șeica mare	—	—	—	11.32	12.50	
Bratca	—	—	12.10	3.41	Hașfalău	{	10.10	1.19	7.37	Conop	—	5.38	7.51	Gurasada	—	3.50	7.41	—	Copșa mică	—	—	—	11.52	1.07	
Bucia	—	—	12.43	4.01	Sighișoara	{	10.39	1.37	8.21	Bérvava	—	5.57	8.10	Zam	—	4.25	8.12	—	Cucerdea—Oșorheiu						
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	Elisabetopole	{	11.19	2.05	9.05	Soborșin	—	6.42	8.58	Soborșin	—	5.09	8.49	—	Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19		
Huedin	—	9.01	2.56	5.08	Mediaș	{	11.54	2.25	9.43	Zam	—	7.14	9.28	Bérvava	—	5.56	9.29	—	Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50		
Stana	—	—	3.29	5.27	Copșa mică	{	12.12	2.36	10.02	Gurasada	—	7.43	9.56	Conop	—	6.18	9.49	—	Ludoș	5.31	10.53	4.43	1.12		
Agbiriș	—	—	4.—	5.50	Micăsasa	{	12.37	2.41	6.—	Iliia	—	8.01	10.17	Radna-Lipova	—	6.57	10.23	6.14	M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22		
Ghîrbău	—	—	4.18	6.02	Blaj	{	12.56	—	6.20	Branicica	—	8.21	10.38	Pauliș	—	7.12	10.37	6.30	Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03		
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	Crăciunel	{	1.30	3.13	6.59	Deva	—	8.47	11.05	Gyorok	—	7.27	10.52	6.47	Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18		
Cluj	{	10.01	5.05	6.43	Teiuș	{	1.45	—	7.15	Simeria (Piski)	—	9.40	11.55	Glogovaț	—	7.56	11.18	7.17	Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45		
Apahida	{	12.05	10.16	7.03	Aidud	{	2.34	3.45	7.43	Orăștia	—	10.10	12.24	Arad	{	8.10	11.32	7.32	Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05		
Ghîriș	{	12.31	—	7.26	Vințul de sus	{	2.55	4.01	8.—	Șibot	—	10.34	12.53	Szolnok	—	9.—	12.20	8.10	Oșorheiu—Cucerdea						
Cucerdea	{	2.16	11.25	—	Uioara	{	3.17	—	8.29	Vințul de jos	—	11.04	1.22	Budapesta	—	2.39	4.53	12.—	Oșorheiu	6.84	12.06	8.45	12.25		
Uioara	{	3.41	—	—	Cucerdea	{	3.24	—	8.55	Alba-Iulia	2.56	6.59	11.21	Viena	—	7.10	8.16	2.10	Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55		
Vințul de sus	{	3.50	—	—	Ghîriș	{	3.36	4.29	9.04	Teiuș	3.30	7.33	12.05	2.24	Petroșeni—Simeria (Piski)					Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24	
Aidud	{	4.25	12.08	—	Apahida	{	4.11	4.50	9.32	Simeria (Piski)—Petroșeni					Petroșeni—Simeria (Piski)					Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54	
Teiuș	{	5.10	12.29	—	Cluj	{	5.36	—	10.32		Tren de porșoane	Tren omnibus	Tren omnibus			Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de porșoane	M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31		
Crăciunel	{	5.44	—	—	Nedeșdu	{	5.56	5.58	12.32										Ludoș	8.21	2.07	10.34	2.46		
Blaj	{	6.02	12.57	—	Ghîrbău	{	6.08	6.08	12.59	Simeria	6.30	11.50	2.23	Petroșeni	6.49	9.33	5.28	Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06			
Micăsasa	{	6.40	—	—	Agbiriș	{	6.29	—	—	Streiu	7.05	12.27	3.—	Banița	7.27	10.14	6.06	Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40			
Copșa mică	{	7.—	1.32	5.40	Stana	{	6.45	—	—	Hațeg	7.53	1.19	3.49	Crivadia	8.06	10.54	6.45	Simeria (Piski)—Uniedoara							
Mediaș	{	—	1.45	6.01	1.22	Huedin	{	7.—	—	Pui	8.46	2.10	4.40	Pui	8.50	11.37	7.25	Simeria (Piski)	6.40	—	—	—			
Elisabetopole	{	—	2.06	6.40	1.56	Ciucia	{	7.48	7.14	—	Crivadia	9.33	2.57	5.28	Hațeg	9.13	12.17	8.02	Cerna	7.01	—	—	—		
Sighișoara	{	—	2.58	7.35	2.44	Bucia	{	8.28	7.43	—	Banița	10.11	3.35	6.07	Streiu	10.16	12.58	8.44	Uniedoara	7.30	—	—	—		
Hașfalău	{	—	2.50	8.01	3.02	Bratca	{	8.47	—	—	Petroșeni	10.43	4.04	6.39	Simeria	10.53	1.35	9.15	Uniedoara—Simeria (Piski)						
Homorod	{	—	3.48	10.05	4.41	Rév	{	9.06	—	—	Arad—Timișoara					Timișoara—Arad					Uniedoara	10.18	—	—	—
Ágostonfalva	{	—	3.48	10.05	4.41	Mező-Telegd	{	9.26	8.22	—		Tren omnibus	Tren de porșoane	Tren de porșoane			Tren de porșoane	Tren de porșoane	Tren omnibus	Cerna	10.44	—	—	—	
Fugyi-Vásárhely	{	—	4.19	11.02	5.30	Várad-Velencze	{	10.01	8.48	—										Simeria (Piski)	11.03	—	—	—	
Apatia	{	—	4.34	11.37	6.03	Oradea-mare	{	10.20	—	—	Arad	6.00	12.55	8.25	Timișoara	6.07	12.25	5.00	Ghîriș—Turda						
Feldioara	{	—	4.53	12.32	6.35	P. Ladány	{	10.30	—	—	Aradul nou	6.25	1.21	8.36	Merczifalva	6.40	1.16	5.56	Ghîriș	5.19	—	10.37	4.16		
Brașov	{	—	5.20	1.09	7.14	Szolnok	{	10.37	9.13	—	Vinga	6.50	1.46	8.54	Orczifalva	6.51	1.34	6.07	Turda	5.40	—	11.04	4.37		
Timiș	{	—	5.30	1.50	—	Budapesta	{	10.51	9.18	10.37	Orczifalva	7.19	2.18	9.13	Vinga	7.08	2.04	6.32	Turda—Ghîriș						
Predeal	{	—	5.30	1.50	—	Viena	{	10.51	9.18	10.37	Merczifalva	7.23	2.36	9.25	Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53	Turda	8.20	—	1.41	10.10		
Bucuresci	{	—	5.30	1.50	—		{	10.51	9.18	10.37	Aradul nou	7.56	2.53	9.36	Aradul nou	7.40	2.54	7.24	Ghîriș	8.41	—	2.06	10.31		
	{	6.07	2.48	—	—		{	10.51	9.18	10.37	Timișoara	8.42	3.40	10.06	Arad	7.50	3.10	7.40							
	{	7.30	3.23	—	—		{	10.51	9.18	10.37															
	{	11.35	9.40	—	—		{	10.51	9.18	10.37															

Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.